

geen wapenen geweest zijn.¹ Deze lage cijfers betekenden dat het de OD in de lente van '42 volstrekt onmogelijk zou zijn, een militaire bijdrage tot de bevrijding te leveren van enige importantie.

Vorrink / 'Het Parool'

Onder de politieke voormannen in bezet gebied was er wel geen die zich grotere zorgen maakte over de autoritaire wending in het denken van de OD-leiding dan de socialistische leider Vorrink. Hij en zijn vriend, dr. H. B. Wiardi Beckman, de vroegere hoofdredacteur van *Het Volk*, hadden bij overste Westerveld en overste Versteegh begrip gevonden voor de terughoudendheid die de OD zich diende op te leggen: deze mocht niet meer zijn dan een gezagsapparaat ten dienste van een democratisch overgangsbewind. Schimmelpenninck bleek evenwel veel verdergaande plannen te koesteren: hij zag de OD als steunpilaar van een 'voorlopig bewind' dat bestaan zou uit hemzelf, jhr. de Jonge en generaal Röell, en wat Vorrink van Schimmelpenninck vernam en van hem aan stukken te lezen kreeg, gaf hem de indruk dat een autoritaire staatsgreep voorbereid werd. Besepte de koningin, beseften haar ministers wel, wat in bezet gebied gebrouwen werd? Vorrink betwijfelde het. Uit alles wat via Radio Oranje gezegd en niet gezegd werd, concludeerde hij dat men er in Londen geen idee van had, hoe de verhoudingen in bezet gebied lagen en welke tegenstellingen zich daar gingen aftekenen. Hij achtte het al eind '40 dringend nodig dat hij persoonlijk de Londense regering van voorlichting zou dienen en toen hij begin januari '41 tijdelijk in Groningen ondergedoken zat, schreef hij een lang memorandum waarin hij terugkeek op de ontwikkelingen in bezet gebied en schetste wat hij voor de toekomst dachtte.²

Vorrink zag het als het grootste gevaar dat, na een ineenstorting van Duitsland, heel Europa ten prooi zou vallen 'aan een algemene burgeroorlog en tenslotte aan een communistische revolutie.' Zou de *Wehrmacht* de moed opbrengen, 'voor het te laat is, Hitler en de hele Nazi-partij uit de macht te stoten en over te gaan tot het instellen van een militaire dictatuur, bereid en in staat om met Engeland en zijn bondgenoten tot een constructieve vrede

¹ 'Meldungen aus den Niederlanden', 'Jahresbericht 1942', p. 9. ² Vorrinks 'Memorie omtrent de positie van Nederland tijdens de Duitse bezetting' werd met haar vijf aanvullingen aan de Enquêtecommissie ter beschikking gesteld maar door haar helaas niet gepubliceerd. (*Enq.*, punten j en o, gestenc. bijl. 27).